

Az Ige ajándék. A másik ember ajándék

Kedves Testvérek!

A Nagyböjt egy új kezdet, olyan út, amely elvezet a biztos célhoz, a feltámadáshoz, Húsvéthoz, amikor Krisztus győzedelmeskedik a halál felett. Ebben az időszakban mindig erős indítást kapunk a megtérésre. A keresztény arra kap meghívást, hogy „*teljes szívvel*” (vö. *Jo 2,12*) térjen meg az Úrhoz, ne elégedjen meg a középszerű élettel, hanem növekedjen az Úr barátságában. Jézus a mi hűséges barátunk, aki soha nem hagy bennünket cserben, hiszen még akkor is, ha bűnt követünk el, ő türelmesen várja, hogy visszatérjünk hozzá, és e várakozással kifejezi, hogy meg akar nekünk bocsájtani (vö. a 2016. január 8-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

A Nagyböjt kedvező időszak arra, hogy intenzívebbé tegyük lelki életünket azon eszközök segítségével, amelyeket az Egyház felkínál számunkra: a böjttel, az imádsággal és az alamizsnaadás révén. Mindezek alapja az Isten Igéje, amit ebben az időszakban jóval nagyobb odafigyeléssel kell hallgatnunk és megfontolnunk. Itt most szeretném külön kiemelni a gazdag és a szegény Lázárról szóló példabeszédet (vö. *Lk 16, 19-31*). Engedjük, hogy megihlessen bennünket ez a jelentős részlet, amely kulcsot kínál ahhoz, hogy meglássuk általa, miképpen kell cselekednünk, hogy eljussunk a valódi boldogságra és az örök életre, figyelmeztetve minket az őszinte megtérésre.

1. A másik ember: ajándék

A példabeszéd azzal kezdődik, hogy bemutatja a két főszereplőt, ám a szegény Lázárról kapunk csak pontosabb leírást: kétségbeejtő helyzetben van, már fel sem bír kelni, a gazdag kapujában fekszik és azokat a morzsákat eszi, amelyek ennek asztaláról elé hullanak. Testét mindenütt sebek borítják és a kutyák nyaldossák ezeket (vö. 20-21.vers). A helyzet tehát nyomasztó: Lázár mélyre süllyedt és megalázó helyzetben találja magát.

A jelenet még drámaibb, ha azt is tekintetbe vesszük, hogy a szegényt *Lázárnak* nevezik: e név ígéreteket hordoz, hiszen azt jelenti. „*Isten megsegít*”. Ez a szereplő tehát nem névtelen valaki, pontos leírásunk van róla és olyan emberként áll előttünk, akihez személyes történetet csatolhatunk. A gazdag Lázár számára ő szinte láthatatlan, a mi számunkra azonban ismert, közel állónak érezzük, saját arca van: ajándék, felmérhetetlen értékű gazdagság, az Isten által akart, szeretett lény, akiről meg is emlékeznek – még ha kézzelfogható állapota olyan is, mintha emberi szemét volna (vö. a 2016. január 8-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

Lázár azt tanítja a számunkra, hogy *a másik ember ajándék*. A másik emberhez való helyes viszonyunk abban áll, hogy hálával felismerjük értékét. A gazdag ember kapujában fekvő szegény sem útban lévő akadály csupán, hanem felszólítás a megtérésre, az élete megváltoztatására. E példabeszéd először is arra szólít fel bennünket, hogy nyissuk meg a szívünk ajtaját a másik ember előtt, mivel minden ember ajándék, legyen az a szomszédunk vagy akár egy szegény ismeretlen. A nagyböjt megfelelő idő rá, hogy kinyissuk az ajtónkat minden szükségét szenvedő ember előtt, és felismerjük benne Krisztus arcát. Mindnyájan találkozunk utunkon ilyen emberekkel. Minden élet, amely utunkba akad, érdemes rá, hogy

befogadjuk, tiszteljük, szeressük. Isten Igéje segít a számunkra, hogy felnyissa a szemünket, és be tudjuk fogadni és szeretni tudjuk az életet, főként a törékeny életet. Ám ahhoz, hogy ezt meg tudjuk tenni, komolyan kell vennünk ezt is, amit az Evangélium a gazdag emberrel kapcsolatban mond el.

2. A bűn elvakít

A példabeszéd kendőzetlenül megmutatja azokat az ellenmondásokat, amelyek között a gazdag ember él (19. vers). Neki, a szegény Lázárral ellentétben nincsen neve, csak „gazdag”-ként jellemzik. Jólétét kimutatják a ruhák, amelyeket visel, a túlzott luxus. A bíbor ugyanis értékesebb volt ekkor az aragnál és az ezüstről is, és ezt fenntartották az istenségek (vö. *Jer* 10,9) és a királyok (vö. *Bír* 8,26) számára. A patyolat olyan különleges lenvászson volt, amely viselőjét szinte szakrális jeggyel látta el. Ennek az embernek a gazdagsága tehát túlzó, már csak azért is, mert minden nap, szokása szerint közszemlére teszi. „Minden nap nagy lakomát rendezett” (19.v.). Azt látjuk rajta drámaian, hogy valakit teljesen megromt a bűn, három egymást követő lépésben: a pénz szeretete, a hiúság és a gög (vö. a 2013. szeptember 20-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

Pál apostol azt állítja: „Minden baj gyökere ugyanis a pénz utáni sóvárgás” (*1 Tim* 6,10). Ez az ember megromlásának fő oka és az irigység, a veszekedés és gyanakvás forrása. A pénz képes átvenni fölöttünk az uralmat, olyannyira, hogy egyeduralkodó bálványunkká válik (vö. *Evangélium gaudium* apostoli buzdítás, 55). Ahelyett, hogy eszköz volna, amelyekkel jót cselekedhetünk és gyakorolhatjuk a mások iránti szolidaritást, a pénz az önzés logikájának szolgájává tehet minket és az egész világot, nem hagy teret a szeretetnek és meggátolja a békét.

A példabeszéd megmutatja azt is, hogy a gazdag embert a kapzsiság hiúvá is teszi. Személyiségét a látszatokban jeleníti meg, abban, hogy másoknak megmutatja, mi mindent engedhet meg magának. Ám a látszat a belső üresség álcája. Élete a külsőségek rabja, a lét legfelszínesebb és legátmenetibb dimenziójáé (vö. *uo.*, 62).

Ennek az erkölcsi züllésnek legmélyebb lépcsőfoka a gög. A gazdag ember úgy öltözködik, mintha király lenne, utánozza egy istenség viselkedését, elfeledve azt, hogy egyszerű halandó. A gazdagság szeretete által megromlott ember számára nem létezik más mint a saját énje és ezért az őt körülvevő személyek nem lépnek be a látóterébe. A pénzhez való ragaszkodás gyümölcse tehát egyfajta vakság: a gazdag nem látja az éhes, sebekkel borított és megalázottságában elesett szegény embert.

Ha ezt a szereplőt vizsgáljuk, megértjük, hogy az Evangélium miért ítéli el ilyen világosan a pénz szeretetét: „Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is” (*Mt* 6,24).

3. Az Ige ajándék

A gazdag és a szegény Lázárról szóló evangéliumi rész segít bennünket abban, hogy jól felkészüljünk a közelgő Húsvétra. A Hamvazószerda liturgiája nagyon drámai módon arra figyelmeztet bennünket, hogy mi is éljük át hasonlóan azt, amit a gazdag ember tesz. A pap, amikor homlokunkra rajzolja a keresztet a hamuval, ezeket a szavakat ismétli: „*Emlékezz, ember, hogy porból vagy és porrá leszel!*” A gazdag és a szegény ember ugyanis egyaránt

meghal és a példabeszéd nagyobbik része már a másvilágon zajlik. A két főszereplő hirtelen rádöbben: „semmit sem hoztunk erre a világra, s nem is vihetünk el semmit” (1 Tim 6,7).

A mi pillantásunk is a túlvilágra szegeződik, ahol a gazdag ember hosszas párbeszédet folytat Ábrahámmal, akit „atyjának” nevez (Lk 16, 24.27), s ezzel megmutatja, hogy ő is Isten népéhez tartozik. Ez életét még ellentmondásosabbá teszi, hiszen eddig semmit sem tudunk meg Istennel való kapcsolatáról. Életében nem volt hely Isten számára, az egyetlen isten ő maga volt saját maga számára.

Csak a túlvilági gyötrelmek között ismeri fel a gazdag ember Lázárt és azt szeretné, hogy a szegény enyhítse kínjait egy kis vízzel. Hasonló dolgokat kér Lázártól, amelyeket a gazdag meg tudott volna tenni, ám soha nem tett meg. Ábrahám azonban elmagyarázza neki: „Emlékezzél csak vissza, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg hogy kijutott a rosszból. Most tehát neki itt vigasztalásban van része, a te osztályrészed pedig a gyötrelmek” (25.v). A túlvilágon valamiképpen helyreáll az igazság, és az életben elszenvedett gyötrelmeket kiegyenlítik a jó dolgok.

A példabeszéd folytatódik és így üzenetet hordoz minden keresztény számára. A gazdag ugyanis, akinek élnek még testvérei, azt kéri Ábrahámától, hogy küldje el ezekhez Lázárt, hogy az figyelmeztesse őket, ám Ábrahám így válaszol: „Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak” (29.v). És a gazdag ember ellenvetésére, meg is erősíti: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek” (31.v).

Ilyen módon előttünk áll a gazdag ember igazi problémája: rossz sorsának eredete abban áll, hogy *nem hallgatja meg Isten igéjét*; ezért nem szereti már Istent és ezért veti meg felebarátját. Isten Igéje élő erő, amely képes kiváltani a megtérést az ember szívében és a személyt ismét Isten felé fordítani. Ha bezárjuk szívünket Isten nekünk szóló ajándéka előtt, következésképpen testvérünk előtt is zárva marad a szívünk.

Kedves Testvérek! A Nagyböjt alkalmas idő rá, hogy megújuljunk az Ő Igéjében, a szentségekben és a felebarátainkban élő Krisztussal való találkozásban. Az Úr, aki a pusztában eltöltött negyven nap alatt legyőzte a Kísértő cseleit, megmutatja nekünk, hogy melyik úton járunk. Vezessen minket a Szentlélek a valódi megtérés útján, hogy újra felfedezzük Isten Igéjének ajándékát, megtisztuljunk a látásunkat elvakító bűneinktől és Krisztust szolgáljuk a szükségét szenvedő testvéreinkben. Bátorítok minden hívőt, hogy e lelki megújulást mutassák ki azokban a nagyböjti gyakorlatokban, amelyeket az egyházi szervezetek kezdeményeznek szerte a világban, hogy növekedjen a találkozás kultúrája az emberiség egyetlen nagy családján belül. Imádkozzunk egymásért, hogy Krisztus győzelmében részesedve képesek legyünk megnyitni kapuinkat a gyengék és a szegények előtt. Így tudjuk majd Húsvét örömét teljesen megélni és tanúskodni róla.

Vatikán, 2016. október 18.

Szent Lukács evangélista ünnepén

FERENC